

L'enfocament de Londres per documentar els Jocs Olímpics de 2012

Tim Harris, director adjunt de l'Arxiu Metropolità de Londres i president del Consell Internacional de la Secció d'Arxius dels Arxius Locals, Municipals i Territorials

Introducció

Londres va acollir per tercera vegada uns Jocs Olímpics l'any 2012. Aquest document pretén mostrar com es van documentar els Jocs a Londres, què va ser diferent pel que fa a la naturalesa digital dels arxius i com el registre documental ha proliferat en diferents llocs web i institucions. De manera específica, pretén mostrar el paper que va exercir l'Arxiu Metropolità de la Ciutat de Londres en la promoció de la història dels Jocs, així com el paper que han exercit els arxius de la ciutat, per garantir que el seu llegat (esportiu, cultural i d'entorn físic) continuï en el futur. Cada ciutat organitzadora té un enfocament propi. Aquest va ser el de Londres.

Antecedents

Londres havia estat seu dels Jocs Olímpics el 1908 i el 1948. Encara que hi va haver diversos projectes i propostes de candidatures per organitzar els Jocs al llarg del segle XX, durant els primers anys del segle XXI es va fer un esforç coordinat per aspirar als Jocs de 2012. Amb l'impacte afegit dels ingents fons provinents de la Loteria Nacional, la constatació de la importància de l'esport per construir comunitats fortes i un canvi en el pensament del Govern sobre la regeneració mitjançant el desenvolupament, es van assentar les bases d'una candidatura forta. Per a Londres, com a ciutat global, era un esdeveniment molt important, i el nou alcalde de Londres ho va convertir en una alta prioritat.

Fins i tot abans que es presentés la candidatura, l'Oficina del Govern de Londres i l'estratègica Autoritat del Gran Londres van fer una consulta a l'Arxiu Metropolità de Londres (LMA) sobre la gestió de registres necessària perquè aquesta nova candidatura es presentés per organitzar els Jocs Olímpics de Londres. L'LMA, amb el suport de la Corporació de la Ciutat de Londres, va participar en la consulta tant sobre la gestió de

registres com sobre l'Olimpíada Cultural inclosa en la proposta, que involucrava museus, biblioteques i arxius.

L'etapa de planificació (2005-2012)

La candidatura guanyadora es va proclamar el 6 de juliol del 2005. L'endemà es va produir la pitjor atrocitat terrorista de la història al cor de Londres, amb més de cinquanta persones assassinades. La juxtaposició d'aquestes dates va conduir a una enorme determinació entre els ciutadans de Londres i del Regne Unit per tal que els Jocs Olímpics de Londres fossin un gran èxit. El Govern va nomenar un ministre olímpic. Es van crear el Comitè Organitzador dels Jocs Olímpics de Londres (LOCOG), amb l'objectiu de dur a terme l'administració, i l'Autoritat Pública Olímpica, amb l'objectiu de desenvolupar les estructures físiques i les infraestructures. Com a conseqüència d'aquest enfocament dels Jocs per part del Govern central, es va considerar que els registres del LOCOG, una associació publicoprivada, eren registres del Govern nacional i que els arxius administratius s'havien d'enviar a l'Arxiu Nacional (TNA), a Kew, en comptes d'enviar-los a l'Arxiu Metropolità de Londres, l'arxiu de la ciutat de Londres. Aquest va ser un enfocament diferent al que es va adoptar en altres Jocs, inclosos els de Barcelona.

Després dels Jocs: la creació de l'arxiu i la importància del material digital

Els Jocs Olímpics i Paralímpics de Londres 2012 es van considerar un gran èxit, amb grans avenços en accessibilitat, una gran cobertura mediàtica i, per primera vegada, una extensa cobertura a les xarxes socials que va reunir londinencs, visitants nacionals i internacionals i voluntaris, que van fer que tothom se sentís benvingut. Hi havia un gran ambient a Londres. Tota la planificació prèvia havia valgut la pena. Però què passaria un cop finalitzats els Jocs?

Com podrien reflectir els arxius la magnitud del que havia tingut lloc, tant pel que fa a l'activitat esportiva com a l'Olimpíada Cultural? L'arxiu digital del TNA trigaria molt de temps a completar-se donada la complexitat dels conjunts de dades, i un lloc web molt visitat, l'Arxiu Olímpic i Paralímpic, va ajudar a reunir informació i fonts sobre els Jocs com a mesura provisional.

Tot i això, hi va haver altres llocs en què va proliferar una gran quantitat de material. La Biblioteca Britànica es va confirmar com el lloc on es mantindrien les pàgines web relacionades amb els Jocs com un registre viu d'una gran quantitat d'activitat digital (cosa que no havia estat possible en els Jocs de 2008). Moltes institucions, inclòs l'LMA, van desenvolupar les seves pròpies col·leccions relacionades amb els Jocs Olímpics. Els

enllaços a aquests llocs es poden trobar a l'Arxiu Olímpic i Paralímpic del TNA (www.nationalarchives.gov.uk).

Per primera vegada es van crear arxius digitals. Els blogs i les publicacions en xarxes socials aleshores encara eren una cosa relativament recent i la informació sobre com conservar aquests registres digitals encara era bastant nova i no s'havia provat. Això va suposar que es produís molta informació duplicada a dins i entre les institucions, llocs web en temps real que canviaven ràpidament amb els resultats i esdeveniments registrats, i molts enllaços entre llocs web. L'experiència tècnica i els recursos necessaris per processar les dades van correspondre a les institucions nacionals, no als arxius de la ciutat.

Què va fer l'Arxiu Metropolità de Londres?

En ser l'arxiu de la ciutat amfitriona, per a l'LMA era important participar en l'Olimpiada Cultural, ser d'ajuda en les gestions administratives derivades del fet de ser ciutat organitzadora, fer ressaltar la importància de l'arxiu de registres per als ciutadans de Londres i documentar l'impacte dels Jocs en la vida de la ciutat de Londres.

Això es va fer mitjançant una sèrie d'esdeveniments i activitats, com s'il·lustra en aquesta imatge de l'exposició de naips històrics produïts per a les Olimpíades, titulada «Sporting Aces».

Winning Endeavors va ser un projecte globalitzador que va tenir com a resultat la reunió d'imatges i arxius dels arxius locals de Londres en un lloc web per il·lustrar els Jocs Olímpics de 1908 i 1948 (www.webarchive.org.uk). L'LMA va coordinar les imatges d'arxiu que mostren tots els Jocs Olímpics d'Estiu i la informació sobre on es guarden els arxius de cada Olimpíada de la ciutat (<http://sportingcities.org>). Així mateix, es va encarregar d'acollir una exposició del Comitè Olímpic Internacional sobre esport i art a la Guildhall Art Gallery.

Els arxius físics també van ser d'ajuda per organitzar uns bons Jocs. Es va utilitzar una petita exposició itinerant de documents originals dels Jocs de 1908 i 1948 a les recepcions oficials per als caps de missió i altres esdeveniments previs i posteriors a l'Olimpíada. Els enginyers van utilitzar de manera intensiva els arxius de la British Waterways Board —corporació pública responsable de la gestió de canals i dels rius— emmagatzemats a l'LMA per a millorar els canals i les rescloses prop de l'àrea olímpica, per tal de fer arribar els materials per aigua en lloc de fer-ho pels carrers congestionats de la ciutat.

L'LMA va pensar que era important capturar el moment, l'atmosfera i l'emoció que es vivia entorn dels Jocs Olímpics. Això va incloure, d'una banda, la participació a l'Olimpíada Cultural d'esdeveniments especials i, d'altra banda, la recol·lecció d'objectes i records dels Jocs mitjançant els membres del personal de l'LMA i la seva extensa xarxa d'amics i familiars. Aquesta col·lecció única està formada per més de mil articles recopilats d'una forma poc habitual, però que va permetre reflectir amb més detall la vida a Londres durant els Jocs de 2012.

El llegat dels Jocs

L'àrea olímpica és un llegat continu en si mateix, amb l'Estadi Olímpic de Londres, que acull esdeveniments importants com el Campionat del Món d'Atletisme, partits de la Copa del Món de Rugbi 2015 i partits de la Premier League de manera periòdica com a nova seu del West Ham United. El Centre Aquàtic de Londres, l'estadi Copper Box i el Velòdrom s'han convertit en instal·lacions comunitàries molt utilitzades, així com en seus de tornejos. El llegat s'estén a instal·lacions comunitàries millorades i espais oberts, així com a nous espais d'interès cultural d'allò més fascinants a prop de l'àrea olímpica. Aquest desenvolupament posterior als Jocs ha estat supervisat per la London Legacy Development Corporation (LLDC), i l'LMA ha ofert assessorament sobre la conservació futura d'aquest important arxiu digital.

Conclusió

Els Jocs Olímpics de Londres 2012 representen un punt d'inflexió digital, atès que la gran majoria de la seva documentació és en format digital. La proliferació de fonts digitals en diferents institucions encarregades dels arxius és una oportunitat digital fascinant que ens permet fer les coses de forma diferent, oferint una part més àmplia del llegat corresponent

als arxius que inclou la facilitat de reflectir les visions divergents però complementàries dels Jocs en els àmbits esportiu, cultural i comunitari.

La importància dels seminaris com el que va tenir lloc a Girona el 9 d'octubre de 2018 consisteix a augmentar la conscienciació sobre la gran varietat d'arxius esportius que hi ha i els diferents enfocaments adoptats per les ciutats i les institucions. El que vam aprendre a Londres va ser la importància de la col·laboració amb institucions associades, tot compartint experiència i coneixements especialitzats per construir un arxiu esportiu complet i alhora manejable, distribuït en diferents llocs web però amb enllaços perquè la cerca sigui més senzilla. Esperem que aquesta cooperació entre arxius continuï amb els Jocs de Tòquio el 2020.

Tim Harris

Arxiu Metropolità de Londres

tim.harris@cityoflondon.gov.uk